

DAMIEN

Aznap ők fejezik be utoljára. Ezúttal is százhetvenketten vágta neki a fordulónak, de az ő játszójuk tart a legtovább, egészen pontosan öt óra negyvenkilenc percig. McCullough teljesen elkészül az erejével, a kezét alig tudja kinyújtani, pedig muszáj, meg kell kapaszkodni valamiben, vaskos gyökér, tele szomjúsággal. Damien megszorítja, és motyog valamit arról, hogy „remek játszma volt”, és „sajnálja, hogy így alakult”, amire ellenfele felvonja szemöldökét, szája elnyílik, de olyan fájdalmas hirtelenséggel, mint egy szendergéséből felvert csontváznak, amely akarata ellenére, annak híján is ráijeszt a szertárba beszökő gyerekekre, visszakérdezne, aztán mégsem mond semmit, talán még mindig az édesanyjára gondol, a hűs, enyhülést hozó sírkőre, amely mágnesként hívja magához. Feláll, kimegy a pihenőhelyiségbe, hogy az utolsó megmaradt pogácsákkal, egy vert sereg lemészárolt maradványaival vigasztalódjon, ám azokat már rég eltakarították a helyükről. Alig néhányan lézengenek a konferenciateremben. A lazachálások órákkal ezelőtt visszatértek, bevonták alkonytól nehéz vitorláikat. A sekrestyés is végzett teendőivel, és most visszahúzódott lövöldözni a nyolc négyzetméteres hálókamrájába, senki sem sejtí a gyülekezetből, de a *Call of Duty* a kedvence, a szigetországi bajnokságon harmadik lett az EvilGenius csapatával; a papok és a prédikátorok jól tudják, nemcsak sakkkal lehet elütni az időt.

A város pihenni készül.

Damien az üvegtáblákon keresztül követi a tekintetével McCullough-t, aki a büféasztaltól elcsoszog a ruhatárig, veszi a kabátját, és távozik, de olyan léptekkel, mint aki nem hazafelé tart. Kilazult vállalai vészesen ugrálnak a helyükön, feje kissé oldalra dől, keresi az elveszett egyensúlyt.

A győztes magára marad, a játszmalapra pillant. Világos kilencvenhárom lépésben győzött. A torna véget ért. Hol marad a harangszó, a ceremónia? Fémcs, fojtogató ürességet érez. Hónapok óta ez volt a leggyengébb játszójuk, szégyelli, hogy semmit sem érdemelt ki abból, ami az övé. Meg akar mosakodni, hányini szeretne egy kiadósat, látni akarja magát belülről, csak így tisztulhat meg. Undor fogja el akkor is, ha a hibáira gondol, mindezekelőtt a He4-re, amit aztán még továbbiak is követtek, később persze időzavarba kerültek, ész nélkül rakosgatták a bábukat, McCullough még

vagy ötször döntetlent ajánlott, hol Damien állt jobban, hol az ellenfele, az ilyen partikra mondják, hogy „egészen az utolsó pillanatig lüktetők maradtak”, máris látja maga előtt a Blowfish görbéjét, olyasféle képet mutat, mint egy kiakadt szívritmusjelző. Borzalmas, hogy így kellett nyernie, borzalmas, szégyelli magát, de nincs hová rejtőzni. Vajon Marlice is látta? Chilene nem láthatta, nem, ő biztosan nem, de Marlice talán igen, és ha igen, akkor neki is magyarázattal tartozik, de mégis mit mondjon?

Nem veszi zokon, hogy McCullough nem rendezte vissza a bábukat, talán csak gránátsokkos kábulatában feledkezett meg róla, ahogy felállt innen, csoda, hogy nem hordágyon vitték ki, sokat kivett belőle a küzdelem, és mégis, miért? Hogy végül úgy írja alá a játszmalapját, mintha egy barázdált képű jegyző előtt szignózná a végrendeletét, amelyben mindenéről lemond a helyi asszonyhajító klub javára? Nemcsak ő szenvedte meg ezt a délutánt, Damien is úgy érzi magát, mint akit alaposan megcsócsált az idő legkisebb istene, habár most, hogy jobban végiggondolja a történeteket, megmagyarázhatatlan hibája után többé-kevésbé visszaállt az egyensúly, az egyenlőnek tűnő végjátékban újakezdődött a manőverezés, és sötét részéről elegendő volt egy-két pontatlanság, hogy átvegye az irányítást. Valójában az a huzárlépése sem volt durva hiba, majd ellenőrizni fogja, de nem nagyon hiszi, hogy az elfogultsággal aligha vádolható Blowfish egyetlen kérdőjelnél többen honorálná, a mérkőzést élőben követő tízezrek persze ugyanolyan megörökönödve kiáltottak fel, mintha egy lépéses mattba sétált volna, persze, annál nagyobb lelkesültséggel követték a játszma későbbi alakulását, sőt, a végjáték felé kanyarodva néhányan már pedzegették, hogy világos részéről mindez talán otthoni készülés eredménye, a legújabb a Lazard boszorkánkonyhájáról kikerülő meglepetések sorában, és hát nem a legjobbkor húzta elő?, bizony ám, ez a pozíciós áldozat csupán első pillantásra tűnik kétségesnek, de ha jobban megkapargatjuk a felszínt, és a játszma későbbi alakulása, illetve maga a megfellebbezhetetlen végeredmény is ezt igazolta, akkor hamar kiderül, hogy világosnak azért van némi kompenzációja az elveszett tisztért, ne ez volna hát a hipermodern felfogás, az anyag nem számít, a szellem uralkodik mindenen felett, ne állna ott a puha fedeles kézikönyvekben, hogy a kezdeményezésért bátran áldozz gyalogot, akár könnyűtiszttel is, igaz, ennek az elképzelésnek már régen is megvoltak a maga kritikusai, „Mindig jobb az ellenfél figuráit feláldozni”, ebben is van valami, azonkívül maga Karson is tartott egy kurzust, amelynek a *Támadás áldozatok nélkül* címet adta, mindez üdvös és megfontolandó, de hol marad akkor az előre nem látható vadromantika, a preraffaelita ösztönvilág, a derűs, kávéházi indulat,

amit mindmáig oly lelkesen díjaznak a rajongók, hol maradnának az olyan megmagyarázhatatlan húzások, mint ez a huszárlépés, amelynek láttán, az első megdöbbenésből felocsúdva, nézők ezrei kiáltottak fel hajlékaik melegében, „Ez az, Dami!”, hogy alig néhány órával később már el is könyveljék kedvencük újabb tornagyőzelmét, miért, hogy a szépséget egy kettős tagadással, a hiábalósággal és a hiánnyal kapcsolja össze az elme és a szív?

– Azt hittem, hamarabb végzel.

Először fel sem tűnik neki, hogy az anyanyelvén szólnak hozzá. Amikor felpillant, az egyik versenybíró áll előtte. Étienne Bardeut-nek hívják, még kamaszkorában ismerte meg, amikor elindult néhány környékbeli nyílt versenyen. Bardeut nemcsak bíró – pap.

– Győztél, Damien. Nem volt sima, de győztél.

– Nem is tudtam, hogy itt vagy.

– Pedig én vagyok az esemény főbírója. Vagyis voltam. Szerencsére egyszer sem kellett közbeavatkoznom. Nem lehet panasz a szervezésre. A játékosok is mindvégig fegyelmezettek maradtak.

Van benne valami, ami miatt Damien mindig is közel érezte magához Étienne-t. Mesélhetne fegyverekről, elefántokról, az ötvenes évek külvárosairól, a falvak zsalugáteres vityillóiról, hétvégi virágvásárokról. Mesélhetne arról, mi mindent tapasztalt a versenyek során, hogy látott például embereket meghalni, az ilyesmi nem is olyan ritka, ha egyszer bárhol és bármikor meghalhat, aki él, álmában, az utcán sétálva, edények aljáról kapargatva a kozmát, operában, egy felfeslett páholy hűvösében, kőobeliszken, szendvicset majszolva, a budin trónolva, ha bárhol és bármikor meglephet bennünket a vég, miért éppen a sakk volna kivétel. Ami azt illeti, Étienne Bardeut mindig is úgy érezte, mintha a kaszás ott járna az asztalok között, mint valami láthatatlan cséplőgép a kalászmezőn, és a játékosoknak csak az a szerencséje, hogy a Napok Öregje túlságosan kíváncsi a játszmáikra, mindegyikben megpillant valami érdekeset, így aztán egyiknek sem vetne szívesen idő előtt véget, amikor pedig maguktól véget érnek, késő. Azért így is megesett, hogy valaki megmerevedett, mintha villámcsapás érte volna, esetleg lefordult a székről, és tessék, nem mozdult többé, ilyenkor aztán ment a tanakodás, mi a teendő, mentőt hívnak, lefűjják a tornát, vagy csak szép csendben megvárják, amíg lejár az órája, és írják be a nullpontot, majd egy négyzetrácsos lepel alatt, a lehető legnagyobb diszkrécióval szállítsák el az illetőt a legközelebbi krematóriumba. Bardeut ilyen esetekben bíróként a túlélő ellenfél lelkiismeretére bízta a döntést, volt, hogy miután már félórája figyelték a másodpercek múlását a még ki sem hült holttest fölött, az életben maradt

játékos nem bírta tovább, és egyszerűen röhögőgörcsöt kapott, a rossz lelkiismeret, a helyzet kétségbevonhatatlanul karneváli jellege vagy a várakozás feszültsége okozta, nem tudni, aztán az is előfordult, hogy az élők elsírták magukat, netán lekuporodtak a hullá mellé, és beszélni kezdtek hozzá, „Jól játszottál”, „Igazad van, azt a felfedett támadást elnéztem”, „A huszárvégjátékban még lett volna esélyed”, mindenre volt példa, Bardeut mindent látott már, mindent. Damiennek úgy rémlik, még a Fischer–Szpasszkijon is ott volt, legalábbis félhivatalosan, és tanácsaival segítette a főbíró Lothar Schmidet, aki utóbb egy eredeti Lucena-kézirattal – *Értekezés a szerelemről és a sakk művészetéről 150 végjátékon bemutatva* – ajándékozta meg páratlan magángyűjteményéből.

– Huszonnegy Élőt szereztél – mondja Étienne. – Nyolcadik vagy a világranglistán.

Míntha csak újabb zománcreteggel gazdagodna, úgy gyűlnek, gyűlnek rajta az Élők. Rózsafüzérek, töviskoszorúk, sosem lehet belőlük elég. Háromezerig senki sem juthat el. Senki.

Damien végez a bábuk visszarendezésével; mindig a királyt hagyja utolsonak. Egy kis újjászületés, csipetnyi pogányság, ahogy a leöltek újra beállnak a csatasorba, várva, hogy legközelebb mások ujjai, húsosabb, csúzos, hideg, ráncos ujjak érintsék őket, várva, hogy valaki más történetének váljanak részeseivé. Szereti a királyt, ezt a mellőzött figurát, játékbeli lehetőségeit tekintve helyét nem találó könnyűtiszte, ő nagyon is megbecsüli, ami magától értetődőnek tűnhet, de inkább az a tapasztalata, hogy a többség hűvösen viszonyul hozzá, kolonc a sereg nyakán, kényeskedő celeb, gyöngye kezű várúr, mint Európa hajnalának nyomorúságos sorsú, erőtlen uralkodói. Damien állandóan kutatta a lehetőségét, hogy királyát olykor már a középjátékban aktiválja, egyik specialitása, már-már védjegye a mesterséges sánc, és nem veti meg azt sem, ha a játszma egy langyosabb szakaszában tábornokával az egyik szárnyról a másikra kell átbattyognia. Chilene többször kérdezte, milyen viszony fűzi az egyes bábukhoz, de nehezebb esett erről beszélni, és később, láss csodát, Marlice is feltette ugyanezt a kérdést, ahogy ő fogalmazott, „ezzel helyettesíthetjük a Szondi-teszt rémületes fotográfiáit”, kérte tehát, vagyis inkább felszólította, mondja el, hogy mit érez, ha a bábukra pillant, melyekkel rokonszenvezik, melyekkel nem, kit talál örültnek, és kít nem, amely kérdésre különösen megterhelő annak tudatában válaszolni, hogy így vagy úgy, de egytől egyig mind eszelős, zakkant, golyós, a gyalogok például imposztorszindrómától szenvednek, a futókat vallási téboly, a huszárokat idegrendszeri problémák kínozzák, a bástyák még úgy-ahogy kiegyensú-

lyozottnak tekinthetők, letisztult viselkedésmintáik ugyanakkor kontrollálhatatlan indulatokat rejtenek, a vezéreket szinte lehetetlen diagnosztizálni, elmennek borderline-nak, a király pedig, ez a koronás, dologtalan gazda, a klinikai depresszió minősített esete, mozdulni alig tud, motivációja nincs. Kemény, elgondolkodtató kórképek, mindenesetre a gyalogok a legrémisztőbbek, valószínűleg a szinesztézia a magyarázata, hogy a gyalogokban Damien már gyerekkora óta a végeláthatatlan és értelmetlen emberi szenvedés bizonyítékait látta, a huszárokban rettenetes indítékból összetákolts monstrumokat, a bástyákban pedig a lovagkor legrosszabb emlékeit vélte felfedezni, ellenben a futókat képzeletben mindig is a Názáreti csodatételeivel kapcsolta össze, szorgos, megbízható alkalmazottként tekintett rájuk, azonkívül száz év középjáték-elméletének ellentmondva meg volt győződve róla, hogy nem létezik rossz futó, hiszen a gyaloggá degradált, beszorult futó is hatalmas erő, csupán pihen, de hát a szalonka is lecsücsül néha, ha elfárad, a király, nos, a király minden körülmények között saját öntudattal rendelkezik, ami sosem hunyhat ki egészen, ugyanakkor állandó fenyegetettségben él, és e csillapíthatatlan halálfélelem kétségkívül rányomja bélyegét harctéri teljesítményére.

Vezérem, királynőm, mondta neki annyiszor, te vagy az, megismertelek és megszerettelek, igen, ezt suttogetta maga elé az átelemezett éjszakák után, a vezér maga Chilene, esetleg Marlice, bár ezt már inkább nem tette hozzá, a vezér, az eleganciának és az erőnek ez a felülmúlhatatlan szintézise maga Chilene, végez a pakolással, a táblán ismét nyugalom, az asztal tiszta és makulátlan, ha látnák, hogy még itt maradt rendet tenni, sokan becsülnék érte, de nem látják, a kamerákat lekapcsolták, a sajtómunkások hazamentek, a ruhatár keresztjeiről megtörtént a levétel.

– Holnap visszautazom Londonba – szólal meg Étienne. – Nem maradok az eredményhirdetésre. Eredetileg ma tartották volna, de látod, milyen késő lett.

Széles mozdulattal körbemutat. Porondmester, aki túljátssza a szerepét. A konferenciaterem kiürült, azonkívül nemcsak a kamerákat, de a lámpák többségét is lekapcsolták. Odakint a sötétség körbeveszi a konferenciatermet, le akarja dörzsölni gránitkeménységű éleit, meg akarja fosztani geometriájától. Damiennek csak most jut eszébe, való igaz, nem jöttek oda hozzá gratulálni, nem nyomták kezébe a trófeát. Vajon mi lehet a díj? Egy lazac? Egy lazacot formázó kitűző? Egyedi sakk-készlet, hápogó lazacfigurákkal?

– Senki sem marasztalt – folytatja Étienne. – Különben is, errefelé nyüzsgönek a bírók. Több van belőlük, mint játékosból, ami egy nyílt versenyen

nem kis teljesítmény, főként egy ilyen isten háta mögötti helyen, mint amilyen ez a Burrwick.

– Berwick.

Udvariatlanság kiigazítása, de „a berwicki halhatatlan” miatt mégis muszáj megtennie. A fiúra gondol, az anyjára, Chilenére és az ő anyjára. Vajon mit tett volna a helyében? Keresi a választ a világ legghiábavalóbb kérdésére, vajon mi az összefüggés a széttartó dolgok zürzavarában, keresi, de mielőtt rálehetne, az megtalálja magának – hiszen ő maga a kapocs. Láthatatlan határ a szomszédos mezők között.

– Persze, Berwick. Festői kis városka, nem igaz? Régi kastélyromok mindenütt. Nyugodt, polgári egzisztenciák. Semmi jele a válságnak. Semmi jele a fájdalomnak.

– Semmi jele a fájdalomnak – ismétli Damien.

– Mondd csak, van kedved elfogyasztani velem az utolsó vacsorát?

Damien feláll az asztaltól, és még egyszer igazít a bábukon. Többé nem tér vissza hozzájuk, nem becézgeti őket, nem rebeg hálát fülükbe, amiért kitaróan segítették, és nem árulták el. A legtöbben észre sem veszik, milyen fáradhatatlanok, pedig ők is úgy gürcölnek, mint bármelyik gyári munkás.

Elhagyják a versenytermet. Damien kiveszi a rekeszéből a mobilját, majd a ruhatár felé veszi az irányt. Sehöl senki, de Maisie valamilyen megmagyarázhatatlan okból kifolyólag még itt van.

– Gratulálok a győzelméhez, Mr. Lazard – mondja a lány. – Követtem a mérkőzését.

– Igazán kedves – feleli Damien.

– Berwick örökké emlékezni fog magára.

Maisie elbizonytalanodik, talán megbánja, hogy ilyen bensőséges szavakra ragadtatta magát, de úgy érezte, lámpaoltás után megengedheti magának, különben is, Damien mellett még ott ácsorog az a bíró, ő a tanúja rá, hogy nincsenek eltitkolt szándékai.

– Amiért megnyerte az első North Berwick Internationalt – teszi hozzá.

– Köszönöm – mondja Damien az indokoltnál valamivel lassabban. Nem szabadul az érzéstől, hogy ellene vannak, még mindig le akarják győzni, csapdába akarják csalni, hiába látja rajta, hogy jót akar, csakis jót, az ő javát, talán bármit megtenne érte, nem most azonnal, de néhány óra múlva, igazán bármit, ő mégsem szabadul a saját, alattomos gyanakvásától. Ezek a sunyi, ármánykodó istenek, akik itt ólálkodnak mindenfelé, és állandóan gazdatestet keresnek maguknak, hát tessék.

– Köszönöm, Maisie – ismétli, hátha azzal, hogy nevén nevezi, hitelt kölcsönöz ennek az egyszerű szónak. – Köszönöm.

Étienne némán követi a jelenetet. Damien fogja a kabátját, nehézkesen felhúzza, mint akinek baj van a karjával. Kimennek a forgóajtón. Kettejük közül egyedül Étienne fordul vissza, és egy másodpercre még elkapja a lány pillantását.

Maisie tekintete azt üzeni, segítsen neki. Nem tudja, hogyan, de próbáljon segíteni ennek az embernek.